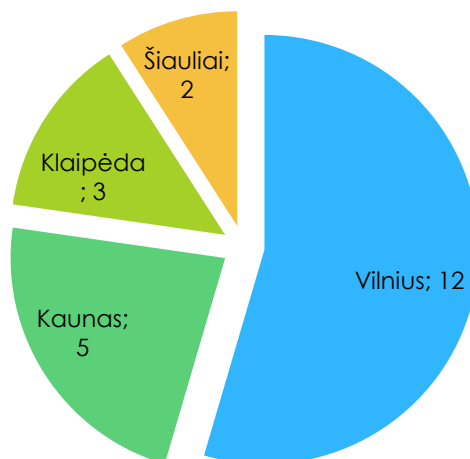

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių tyrimas

Nors klestintis naktinių klubų verslas gali palankiai veikti vietos ekonomiką (pvz.: sukurti naujų darbo vietų, plėtoti turizmą), bet kelia ir nemažai įvairių sveikatos bei socialinių problemų: naktinių klubų lankytojų girtuokliavimą, narkotikų vartojimą, netyčinius sužalojimus, agresiją, rizikingą seksualinį elgesį, vairavimą apsvaigus nuo psichoaktyviųjų medžiagų ir kt.¹ Siekiant užkirsti kelią minėtoms problemoms svarbus vaidmuo tenka naktinio klubo administracijos ir darbuotojų iniciatyvoms. Naktiniuose klubuose vykdyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją ir užtikrinti lankytojų saugumą galima įvairiomis priemonėmis: sukūriant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui nepalankią fizinę ir socialinę naktinio klubo aplinką; ugdant darbuotojų supratingumą ir atsakingumą; vengiant rinkodaros strategijų, skatinančių gausų alkoholio vartojimą; plėtojant bendradarbiavimo strategijas, mažinančias psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo keliamas problemas (pvz.: bendradarbiavimas su policija, savivaldybe, viešojo transporto paslaugas teikiančiomis įmonėmis, sveikatos priežiūros įstaigomis, bendruomenėmis)².

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas 2013 m. vykdė naktinių klubų apklausą apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo priemonių įgyvendinimą naktiniuose klubuose 2012-2013 m. Apklausos dalyviai turėjo užpildyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių įvertinimo klausimyną, paremtą Europos prevencijos tyrimų instituto (*angl. European Institute of Studies on Prevention*) parengtais Europos naktinių klubų sveikatos ir saugumo standartais^{1,2}. Naktinių klubų atstovų prašyta 5 balų skalėje įvertinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių (iš viso 40) įgyvendinimą, įgyvendinimui reikalingas finansines išlaidas, įgyvendinimo sudėtingumą ir priemonių veiksmingumą. Atsakymus į klausimus pateikė 22 naktinių klubų, įsikūrusių 4 didžiuosiuose Lietuvos miestuose, atstovai (žr. 5 pav.).

5 pav. Apklaustų naktinių klubų teritorinis pasiskirstymas

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo priemonių įgyvendinimas naktiniuose klubuose. Apklausos rezultatai rodo, kad dažniausiai naktiniuose klubuose įgyvendinamos priemonės, susijusios su socialine naktinio klubo aplinka (vid.=4,80, std.=0,46): vykdoma pramogų kontrolė (rūpinamasi, kad pramogos būtų kokybiškos, įdomios, neskatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir agresijos) (vid.=4,95, std.=0,21), užtikrinama lankytojų įvairovė (užtikrinama, kad lankytojai bus skirtingo amžiaus ir lyties, neorganizuojami vakarėliai, kuriuose dalyvauja vien merginos ar vaikinai) (vid.=4,82, std.=0,50) (žr. 14 lentelę). Dažnai naktiniuose klubuose įgyvendinamos ir priemonės, susijusios su naktinio klubo užsidarymu ir lankytojų išvykimu iš naktinio klubo (vid.=4,71, std.=0,30): vykdoma išeinančiųjų iš naktinio klubo kontrolė (darbuotojai primena apie užsidarymo valandas, kontroliuoja, kad nebūtų spūsčių prie išėjimo, stebi ar lankytojams nereikia pagalbos) (vid.=4,86, std.=0,35), užtikrinama ramesnė atmosfera prieš

¹ Calafat A., Duch M., Juan M., Leckenby N. Health and Safety European Standards for nightlife venues. *Addiccion*, 2012, 24(4), p. 355-364. http://www.club-health.eu/docs/Standards_venues_Adicciones_2012.pdf

² Manual: Set of standards to improve the health and safety of recreational nightlife venues. http://www.irefrea.org/uploads/PDF/STANDARDS_Manual_EN.pdf

užsidarymą (prieš užsidarymą padidinamas apšvietimas, grojama tylesnė ir ramesnė muzika, lankytojai gali pasirošti išėjimui) (vid.=4,86, std.=0,35), organizuojamas transportas išvykstantiems iš naktinio klubo (esant poreikiui siūloma iškviešti taksi, kad lankytojai galėtų saugiai grįžti namo) (vid.=4,81, std.=0,40). Naktiniuose klubuose dažnai vykdomi patikrinimai dėl ginklų turėjimo (vid.=4,95, std.=0,21) ir narkotikų vartojimo (neįleidžiami nuo narkotikų apsvaigę asmenys) (vid.=4,95, std.=0,21) (žr. 14 lentelę).

Rečiausiai naktiniuose klubuose įgyvendinamos priemonės, susijusios su alkoholinių gėrimų pardavimo ir skatinimo vartoti reguliavimu (vid.=3,61, std.=0,88): kontroliuojamos alkoholio vartojimą skatinančios priemonės (atsisakoma specialių akcijų alkoholiniams gėrimams ir jų reklamos) (vid.=3,32, std.=1,32), reguliuojamos alkoholinių gėrimų kainos (didinamos alkoholinių gėrimų kainos, mažinamos nealkoholinių gėrimų kainos) (vid.=3,91, std.=0,97) (žr. 14 lentelę). 2 naktiniuose klubuose visiškai nevykdoma alkoholio vartojimą skatinančių priemonių kontrolė.

14 lentelė. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo priemonių įgyvendinimas naktiniuose klubuose (1 – visai neįgyvendinama, 5 – pilnai įgyvendinama)

Nr.	Sritis	Priemonės	Priemonės įgyvendinimas		
			Vidurkis	Standartinis nuokrypis	
1	Įėjimas į naktinį klubą, apsauga	Ribojamas lankytojų skaičius (kontroliuojama, kad patalpos nebūtų perpildytos, ribojamos įleidimo valandos)	4,27	1,20	
2		Patikrinimai:	dėl amžiaus (neįleidžiami per jauni lankytojai)	4,77	0,87
			dėl girtumo (neįleidžiami neblaivūs asmenys)	4,77	0,53
			dėl narkotikų (neįleidžiami nuo narkotikų apsvaigę asmenys)	4,95	0,21
			dėl ginklų	4,95	0,21
			narkotikų platintojų identifikavimas	4,68	0,78
3		Įspėjamieji ženklai ir užrašai (lankytojai iš anksto įspėjami apie naktiniame klube galiojančias elgesio ir tvarkos taisykles)	4,80	0,41	
4		Vaizdo stebėjimo kamerų įrengimas:	lauke, naktinio klubo prieigose	3,95	1,50
			naktinio klubo viduje	4,32	1,32
5		Fizinė naktinio klubo aplinka	Patalpų temperatūros reguliavimas ir ventiliacija (kontroliuojama, kad patalpose nebūtų per karšta ir per tvanku)	4,50	0,96
6	Švaros palaikymas (išvalomi išsilieję gėrimai, surenkama sudužusi tara, šukšlės, kad grindys nebūtų slidžios ir nekeltų pavojaus)		4,91	0,29	
7	Tuščios gėrimų taros surinkimas (padavėjai surenka tuščias taures, bokalus, kad jie nesikaupytų)		4,86	0,35	
8	Naktinio klubo patalpų išdėstymas ir dizainas (lankytojams lengva judėti patalpose, lengva evakuotis nelaimės atveju)		4,86	0,35	
9	Kontroliuojamas narkotikų vartojimas ir platinimas tualetuose:		specialus apšvietimas tualetuose	2,62	1,56
			tinkami tualetų durų užraktai	4,24	1,09
10	Muzikos garsumo reguliavimas		4,86	0,35	

11		Apšvietimo reguliavimas	4,89	0,32
12		Poilsio zonų, vietų, kuriose galima ramiai pasėdėti, įrengimas (lankytojai turi kur prisėsti, pailsėti, ši zona vėsesnė ir tylesnė nei šokių aikštelė)	4,27	1,16
13		Stiklinės taros atsisakymas (vietoje stiklinės taros naudojama saugesnė plastikinė, vienkartinė ar nedūžtančios pakietinto stiklo stiklinės)	2,45	1,60
14		Galimybė įsigyti maisto ir užkandžių	3,09	1,87
15		Nemokamas vanduo	3,50	1,85
16		Nealkoholinių gėrimų prieinamumas (didelis nealkoholinių gėrimų pasirinkimas, prieinamos nealkoholinių gėrimų kainos)	4,67	0,66
17	Socialinė naktinio klubo aplinka	Lankytojų įvairovė (užtikrinama, kad lankytojai bus skirtingo amžiaus ir lyties, nėra organizuojami vakarėliai, kuriuose dalyvauja vien merginos ar vaikinai)	4,82	0,50
18		Muzikos kontrolė (pvz.: atsisakoma muzikos, skatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir netinkamą elgesį)	4,62	0,97
19		Pramogų kontrolė (pramogos kokybiškos, įdomios, neskatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir agresijos)	4,95	0,21
20	Užsidarymas išvykimas iš naktinio klubo	Išeinančiųjų iš naktinio klubo kontrolė (darbuotojai primena apie užsidarymo valandas, kontroliuojama, kad nebūtų spūsčių prie išėjimo, stebima ar lankytojams nereikia pagalbos)	4,86	0,35
21		Įspėjimas, informavimas dėl vairavimo apsvaigus	4,32	0,99
22		Transporto išvykstantiems organizavimas (esant poreikiui siūloma iškviesti taksi, kad lankytojai galėtų saugiai grįžti namo)	4,81	0,40
23		Darbuotojų išsidėstymo keitimas artėjant užsidarymo laikui (užtikrinamas pakankamas darbuotojų skaičius ir tinkamas išsidėstymas prieš užsidarymą, kad būtų išvengta spūsčių, atkreipiant dėmesį į tualetus ir laiptines, kontroliuojama, kad lankytojai neišsineštų paliktų gėrimų)	4,73	0,46
24		Ramesnė atmosfera prieš užsidarymą (prieš užsidarymą padidinamas apšvietimas, grojama tylesnė ir ramesnė muzika, lankytojai gali pasiruošti išėjimui)	4,86	0,35
25	Vadyba, vadovavimas	Suinteresuotų asmenų ar institucijų įtraukimas (bendradarbiaujama su suinteresuotais asmenimis ir institucijomis siekiant lengviau išspręsti kylančias problemas, sumažinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir nusikalstamumą)	4,18	1,10
26		Bendradarbiavimas su policija	4,82	0,50
27		Rūpinimasis lankytojų sveikata ir sauga (darbuotojai apmokomi kaip elgtis nelaimės atveju, suteikti pirmąją pagalbą)	4,55	0,74
28		Naktinio klubo veiklos principai (standartinių verslo veiklos principų ir susitarimų dėl darbo laiko ir pan. laikymasis)	4,86	0,47
29		Vidaus tvarkos taisyklės ir vadyba (rašytinės taisyklės dėl priimtino ir nepriimtino darbuotojų bei lankytojų elgesio)	4,80	0,52
30	Darbuotojų parengimas	Padavėjų, barmenų mokymai (darbuotojų informavimas, mokymų organizavimas, įgūdžių ugdymas, pvz.: kaip atsisakyti parduoti alkoholį neblaiviems asmenims; darbuotojų supervizijos; darbuotojai turi mokėti spręsti iškilančias problemas, elgtis atsakingai)	4,76	0,44
31		Apsaugos ir kitų darbuotojų mokymai (apsaugos ir kitų darbuotojai turi mokėti vykdyti narkotikų platinimo	4,77	0,53

		<i>kontrolę, spręsti konfliktines situacijas, atpažinti per jaunos, apsvaigusius, agresyviai nusiteikusius lankytojus; svarbu ugdyti atitinkamus darbuotojų įgūdžius)</i>		
32		Diskžokėjų (DJ) ir renginių vedėjų mokymai (šie darbuotojai turi mokėti atsakingai pateikti informaciją, parinkti muziką, kuri neskatintų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, rizikingo elgesio)	4,48	1,03
33	Alkoholinių gėrimų pardavimo ir skatinimo vartoti reguliavimas	Alkoholinių gėrimų kainų reguliavimas (alkoholinių gėrimų kainų didinimas, nealkoholinių gėrimų kainų mažinimas)	3,91	0,97
34		Alkoholio vartojimą skatinančių priemonių kontrolė (atsisakoma specialių akcijų alkoholiniams gėrimams ir jų reklamos)	3,32	1,32

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių įgyvendinimui reikalingos finansinės išlaidos. Remiantis apklausos rezultatais, mažiausiai finansinių išlaidų reikalauja priemonių, susijusių su bendradarbiavimu, įgyvendinimas: bendradarbiavimas su policija (vid.=1,55, std.=1,01), suinteresuotų asmenų ar institucijų įtraukimas, siekiant lengviau išspręsti kylančias problemas, sumažinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir nusikalstamumą (vid.=2,05, std.=1,13) (žr. 2.15 lentelę). Nedaug finansinių išlaidų reikalauja ir priemonių, susijusių su užsidarymu ir lankytojų išvykimu iš naktinio klubo (vid.=2,10, std.=1,07), įgyvendinimas: rūpinimasis ramesne atmosfera prieš užsidarymą (vid.=1,82, std.=1,14), transporto išvykstantiems iš naktinio klubo organizavimas (vid.=1,90, std.=1,18), lankytojų įspėjimas, informavimas dėl vairavimo apsvaigus (vid.=1,91, std.=1,27). O daugiausiai finansinių išlaidų prireikia vaizdo kamerų įrengimui naktinio klubo viduje (vid.=4,75, std.=0,55) ir lauke (vid.=4,58, std.=0,69) bei patalpų ventiliacijai ir temperatūros reguliavimui, kad patalpose nebūtų per karšta ar per tvanku (vid.=4,73, std.=0,88) (žr. 15 lentelę).

15 lentelė. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių įgyvendinimui reikalingos finansinės išlaidos (1 – labai mažos, 5 – labai didelės)

Nr.	Sritis	Priemonės	Priemonės įgyvendinimui reikalingos finansinės išlaidos	
			Vidurkis	Standartinis nuokrypis
1		Ribojamas lankytojų skaičius (kontroliuojama, kad patalpos nebūtų perpildytos, ribojamos įleidimo valandos)	3,09	1,27
2	Įėjimas į naktinį klubą, apsauga	dėl amžiaus (neįleidžiami per jauni lankytojai)	2,91	1,38
		dėl girtumo (neįleidžiami neblaivūs asmenys)	3,14	1,28
		dėl narkotikų (neįleidžiami nuo narkotikų apsvaigę asmenys)	3,32	1,21
		dėl ginklų	3,32	1,36
		narkotikų platintojų identifikavimas	3,52	1,29
3		Įspėjamieji ženklai ir užrašai (lankytojai iš anksto įspėjami apie naktiniame klube galiojančias elgesio ir tvarkos taisykles)	2,24	1,09
4		lauke, naktinio klubo prieigose	4,58	0,69
		naktinio klubo viduje	4,75	0,55
5	Fizinė naktinio klubo aplinka	Patalpų temperatūros reguliavimas ir ventiliacija (kontroliuojama, kad patalpose nebūtų per karšta ir	4,73	0,88

		per tvanku)		
6		Švaros palaikymas (išvalomi išsilieję gėrimai, surenkama sudužusi tara, šiukšlės, kad grindys nebūtų slidžios ir nekeltų pavojaus)	3,27	0,98
7		Tuščios gėrimų taros surinkimas (padavėjai surenka tuščias taures, bokalus, kad jie nesikaupytų)	3,05	1,13
8		Naktinio klubo patalpų išdėstymas ir dizainas (lankytojams lengva judėti patalpose, lengva evakuotis nelaimės atveju)	3,62	1,40
9		Kontroliuojamas narkotikų vartojimas ir platinimas tualetuose:		
		specialus apšvietimas tualetuose	3,05	1,03
		tinkami tualetų durų užraktai	2,70	1,13
10		Muzikos garsumo reguliavimas	3,68	1,38
11		Apšvietimo reguliavimas	3,80	1,28
12		Poilsio zonų, vietų, kuriose galima ramiai pasėdėti, įrengimas (lankytojai turi kur prisėsti, pailsėti, ši zona vėsesnė ir tylesnė nei šokių aikštelė)	3,73	1,39
13		Stiklinės taros atsisakymas (vietoje stiklinės taros naudojama saugesnė plastikinė, vienkartinės ar nedužtančios pakietinto stiklo stiklinės)	3,38	1,53
14		Galimybė įsigyti maisto ir užkandžių	3,90	1,29
15		Nemokamas vanduo	3,00	1,67
16		Nealkoholinių gėrimų prieinamumas (didelis nealkoholinių gėrimų pasirinkimas, prieinamos nealkoholinių gėrimų kainos)	2,33	1,28
17	Socialinė naktinio klubo aplinka	Lankytojų įvairovė (užtikrinama, kad lankytojai bus skirtingo amžiaus ir lyties, nėra organizuojami vakarėliai, kuriuose dalyvauja vien merginos ar vaikinai)	1,95	1,17
18		Muzikos kontrolė (pvz.: atsisakoma muzikos, skatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir netinkamą elgesį)	1,90	1,09
19		Pramogų kontrolė (pramogos kokybiškos, įdomios, neskatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir agresijos)	2,82	1,59
20	Užsidarymas išvykimas iš naktinio klubo	Išeinančiųjų iš naktinio klubo kontrolė (darbuotojai primena apie užsidarymo valandas, kontroliuojama, kad nebūtų spūsčių prie išėjimo, stebima ar lankytojams nereikia pagalbos)	2,45	1,30
21		Įspėjimas, informavimas dėl vairavimo apsaugus	1,91	1,27
22		Transporto išvykstantiems organizavimas (esant poreikiui siūloma iškviesti taksį, kad lankytojai galėtų saugiai grįžti namo)	1,90	1,18
23		Darbuotojų išsidėstymo keitimas artėjant užsidarymo laikui (užtikrinamas pakankamas darbuotojų skaičius ir tinkamas išsidėstymas prieš užsidarymą, kad būtų išvengta spūsčių, atkreipiant dėmesį į tualetus ir laiptines, kontroliuojama, kad lankytojai neišsineštų paliktų gėrimų)	2,32	1,21
24		Ramesnė atmosfera prieš užsidarymą (prieš užsidarymą padidinamas apšvietimas, grojama tylesnė ir ramesnė muzika, lankytojai gali pasirošti išėjimui)	1,82	1,14
25	Vadyba, vadovavimas	Suinteresuotų asmenų ar institucijų įtraukimas (bendradarbiaujama su suinteresuotais asmenimis ir institucijomis siekiant lengviau išspręsti kylančias problemas, sumažinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir nusikalstamumą)	2,05	1,13

26		Bendradarbiavimas su policija	1,55	1,01
27		Rūpinimasis lankytojų sveikata ir sauga (darbuotojai apmokomi kaip elgtis nelaimės atveju, suteikti pirmąją pagalbą)	2,45	1,22
28		Naktinio klubo veiklos principai (standartinių verslo veiklos principų ir susitarimų dėl darbo laiko ir pan. laikymasis)	2,29	1,38
29		Vidaus tvarkos taisyklės ir vadyba (rašytinės taisyklės dėl priimtino ir nepriimtino darbuotojų bei lankytojų elgesio)	2,11	1,13
30	Darbuotojų parengimas	Padavėjų, barmenų mokymai (darbuotojų informavimas, mokymų organizavimas, įgūdžių ugdymas, pvz.: kaip atsisakyti parduoti alkoholį neblaiviems asmenims; darbuotojų supervizijos; darbuotojai turi mokėti spręsti iškilančias problemas, elgtis atsakingai)	2,68	1,17
31		Apsaugos ir kitų darbuotojų mokymai (apsaugos ir kitų darbuotojai turi mokėti vykdyti narkotikų platinimo kontrolę, spręsti konfliktines situacijas, atpažinti per jaunus, apsvaigusius, agresyviai nusiteikusius lankytojus; svarbu ugdyti atitinkamus darbuotojų įgūdžius)	2,82	1,26
32		Diskžokėjų (DJ) ir renginių vedėjų mokymai (šie darbuotojai turi mokėti atsakingai pateikti informaciją, parinkti muziką, kuri neskatintų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, rizikingo elgesio)	2,62	1,16
33	Alkoholinių gėrimų pardavimo ir skatinimo vartoti reguliavimas	Alkoholinių gėrimų kainų reguliavimas (alkoholinių gėrimų kainų didinimas, nealkoholinių gėrimų kainų mažinimas)	2,82	1,47
34		Alkoholio vartojimą skatinančių priemonių kontrolė (atsisakoma specialių akcijų alkoholiniams gėrimams ir jų reklamos)	2,81	1,50

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių įgyvendinimo sudėtingumas. Lengviausiai įgyvendinamos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonės, kurios yra susijusios su naktinio klubo uždarymu, lankytojų išvykimu iš naktinio klubo (vid.=2,16, std.=0,83): rūpinimasis ramesne atmosfera prieš uždarymą (vid.=1,64, std.=0,90), transporto išvykstantiems iš naktinio klubo organizavimas (vid.=1,86, std.=1,01) (žr. 16 lentelę). Lengva užtikrinti ir nealkoholinių gėrimų prieinamumą (didelį nealkoholinių gėrimų pasirinkimą, prieinamas nealkoholinių gėrimų kainas) (vid.=1,71, std.=1,06), pasirūpinti galimybe naktinio klubo lankytojams įsigyti vandens nemokamai (vid.=1,95, std.=1,35), iškabinti įspėjamuosius ženklus ir užrašus, kurie lankytojus iš anksto įspėja apie naktiniame klube galiojančias elgesio ir vidaus tvarkos taisykles (vid.=1,90, std.=0,94) (žr. 16 lentelę).

Sudėtingiausia naktiniuose klubuose įgyvendinti priemonės, kurios, remiantis apklausos rezultatais, reikalauja daugiausiai finansinių išlaidų: reguliuoti patalpų temperatūrą, ventiliaciją (vid.=4,00, std.=1,07), įrengti vaizdo kameras naktinio klubo lauke (vid.=3,80, std.=1,06) ir viduje (vid.=3,75, std.=0,79) bei identifikuoti narkotikų platintojus (vid.=4,00, std.=1,35) (žr. 16 lentelę).

16 lentelė. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių įgyvendinimo sudėtingumas (1 – labai lengvas, 5 – labai sudėtingas)

Nr.	Sritis	Priemonės	Priemonės įgyvendinimo sudėtingumas	
			Vidurkis	Standartinis nuokrypis
1	Įėjimas į naktinį klubą, apsauga	Ribojamas lankytojų skaičius (kontroliuojama, kad patalpos nebūtų perpildytos, ribojamos įleidimo valandos)	2,45	1,10

2		Patikrinimai:	dėl amžiaus (neįleidžiami per jauni lankytojai)	2,00	0,95
			dėl girtumo (neįleidžiami neblaivūs asmenys)	2,55	1,30
			dėl narkotikų (neįleidžiami nuo narkotikų apsvaigę asmenys)	2,86	1,49
			dėl ginklų	2,77	1,27
			narkotikų platintojų identifikavimas	4,00	1,35
3		Įspėjamieji ženklai ir užrašai (lankytojai iš anksto įspėjami apie naktiniame klube galiojančias elgesio ir tvarkos taisykles)	1,90	0,94	
4		Vaizdo stebėjimo kamerų įrengimas:	lauke, naktinio klubo prieigose	3,80	1,06
			naktinio klubo viduje	3,75	0,79
5	Fizinė naktinio klubo aplinka	Patalpų temperatūros reguliavimas ir ventiliacija (kontroliuojama, kad patalpose nebūtų per karšta ir per tvanku)	4,00	1,07	
6		Švaros palaikymas (išvalomi išsilieję gėrimai, surenkama sudužusi tara, šiukšlės, kad grindys nebūtų slidžios ir nekeltų pavojaus)	2,95	1,17	
7		Tuščios gėrimų taros surinkimas (padavėjai surenka tuščias taures, bokalus, kad jie nesikaupytų)	2,86	1,13	
8		Naktinio klubo patalpų išdėstymas ir dizainas (lankytojams lengva judėti patalpose, lengva evakuotis nelaimės atveju)	3,48	1,29	
9		Kontroliuojamas narkotikų vartojimas ir platinimas tualetuose:	specialus apšvietimas tualetuose	2,89	0,94
			tvirtinami tualetų durų užraktai	2,25	1,12
10		Muzikos garsumo reguliavimas	2,63	1,30	
11		Apšvietimo reguliavimas	2,68	1,38	
12		Poilsio zonų, vietų, kuriose galima ramiai pasėdėti, įrengimas (lankytojai turi kur prisėsti, pailsėti, ši zona vėsesnė ir tylesnė nei šokių aikštelė)	3,36	1,50	
13		Stiklinės taros atsisakymas (vietoje stiklinės taros naudojama saugesnė plastikinė, vienkartinė ar nedužtančios pakietinto stiklo stiklinės)	3,00	1,58	
14		Galimybė įsigyti maisto ir užkandžių	3,53	1,31	
15		Nemokamas vanduo	1,95	1,35	
16		Nealkoholinių gėrimų prieinamumas (didelis nealkoholinių gėrimų pasirinkimas, prieinamos nealkoholinių gėrimų kainos)	1,71	1,06	
17		Socialinė naktinio klubo aplinka	Lankytojų įvairovė (užtikrinama, kad lankytojai bus skirtingo amžiaus ir lyties, nėra organizuojami vakarėliai, kuriuose dalyvauja vien merginos ar vaikinai)	2,00	1,11
18			Muzikos kontrolė (pvz.: atsisakoma muzikos, skatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir netinkamą elgesį)	2,05	1,36
19			Pramogų kontrolė (pramogos kokybiškos, įdomios, neskatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir agresijos)	2,52	1,50

20	Užsidarymas iš naktinio klubo	Išeinančiųjų iš naktinio klubo kontrolė (darbuotojai primena apie užsidarymo valandas, kontroliuojama, kad nebūtų spūsčių prie išėjimo, stebima ar lankytojams nereikia pagalbos)	2,55	1,22
21		Įspėjimas, informavimas dėl vairavimo apsvaigus	2,09	1,38
22		Transporto išvykstantiems organizavimas (esant poreikiui siūloma iškviesti taksi, kad lankytojai galėtų saugiai grįžti namo)	1,86	1,01
23		Darbuotojų išsidėstymo keitimas artėjant užsidarymo laikui (užtikrinamas pakankamas darbuotojų skaičius ir tinkamas išsidėstymas prieš užsidarymą, kad būtų išvengta spūsčių, atkreipiant dėmesį į tualetus ir laiptines, kontroliuojama, kad lankytojai neišsineštų paliktų gėrimų)	2,59	1,18
24		Ramesnė atmosfera prieš užsidarymą (prieš užsidarymą padidinamas apšvietimas, grojama tylesnė ir ramesnė muzika, lankytojai gali pasiruošti išėjimui)	1,64	0,90
25	Vadyba, vadovavimas	Suinteresuotų asmenų ar institucijų įtraukimas (bendradarbiaujama su suinteresuotais asmenimis ir institucijomis siekiant lengviau išspręsti kylančias problemas, sumažinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir nusikalstamumą)	2,68	0,99
26		Bendradarbiavimas su policija	2,09	1,31
27		Rūpinimasis lankytojų sveikata ir sauga (darbuotojai apmokomi kaip elgtis nelaimės atveju, suteikti pirmąją pagalbą)	2,73	1,08
28		Naktinio klubo veiklos principai (standartinių verslo veiklos principų ir susitarimų dėl darbo laiko ir pan. laikymasis)	2,29	1,23
29		Vidaus tvarkos taisyklės ir vadyba (rašytinės taisyklės dėl priimtino ir nepriimtino darbuotojų bei lankytojų elgesio)	2,11	0,96
30	Darbuotojų parengimas	Padavėjų, barmenų mokymai (darbuotojų informavimas, mokymų organizavimas, įgūdžių ugdymas, pvz.: kaip atsisakyti parduoti alkoholį neblaiviems asmenims; darbuotojų supervizijos; darbuotojai turi mokėti spręsti iškylančias problemas, elgtis atsakingai)	2,91	1,06
31		Apsaugos ir kitų darbuotojų mokymai (apsaugos ir kitų darbuotojai turi mokėti vykdyti narkotikų platinimo kontrolę, spręsti konfliktines situacijas, atpažinti per jaunus, apsvaigusius, agresyviai nusiteikusius lankytojus; svarbu ugdyti atitinkamus darbuotojų įgūdžius)	2,81	0,98
32		Diskžokėjų (DJ) ir renginių vedėjų mokymai (šie darbuotojai turi mokėti atsakingai pateikti informaciją, parinkti muziką, kuri neskatintų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, rizikingo elgesio)	2,67	0,91
33	Alkoholinių gėrimų pardavimo ir skatinimo vartoti reguliavimas	Alkoholinių gėrimų kainų reguliavimas (alkoholinių gėrimų kainų didinimas, nealkoholinių gėrimų kainų mažinimas)	2,86	1,21
34		Alkoholio vartojimą skatinančių priemonių kontrolė (atsisakoma specialių akcijų alkoholiniams gėrimams ir jų reklamos)	2,85	1,42

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių veiksmingumas. Apklaustos dalyviai veiksmingiausioms psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonėms priskyrė patikrinimus dėl amžiaus (vid.=4,77, std.=0,43), narkotikų vartojimo (vid.=4,68, std.=0,57), girtumo (vid.=4,64, std.=0,58) ir ginklų turėjimo (vid.=4,62, std.=0,67), bendradarbiavimą su policija (vid.=4,59, std.=0,59) (žr. 17 lentelę). Nors visi naktinių klubų atstovai nurodė, kad patikrinimai dėl amžiaus yra veiksmingi ir nei vienas nenurodė, kad šią priemonę įgyvendinti yra labai sudėtinga, bet viename naktiniame klube patikrinimai dėl amžiaus visiškai nevykdomi.

Apklausoje rezultatai atskleidė, kad veiksmingos yra ir priemonės, susijusios su darbuotojų parengimu (vid.=4,46, std.=0,60): apsaugos ir kitų darbuotojų mokymai (darbuotojai turi mokėti vykdyti narkotikų platinimo kontrolę, spręsti konfliktines situacijas, atpažinti per jaunos, apsvaigusius, agresyviai nusiteikusius lankytojus; svarbu ugdyti atitinkamus darbuotojų įgūdžius) (vid.=4,59, std.=0,67), padavėjų, barmenų mokymai (darbuotojų informavimas, mokymų organizavimas, įgūdžių ugdymas, pvz.: kaip atsisakyti parduoti alkoholį neblaiviems asmenims; darbuotojų supervizijos; darbuotojai turi mokėti spręsti išskylančias problemas, elgtis atsakingai) (vid.=4,55, std.=0,80) (žr. 17 lentelę).

Apklausoje dalyvių nuomone, mažiausiai veiksmingos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonės, susijusias su alkoholinių gėrimų pardavimo ir skatinimo vartoti reguliavimu (vid.=3,25, std.=0,86): alkoholio vartojimą skatinančių priemonių kontrolė (vid.=3,05, std.=1,02), alkoholinių gėrimų kainų reguliavimas (vid.=3,55, std.=1,01). Mažiausiai veiksmingoms priemonėms buvo priskirtas ir stiklinės taros atsisakymas (vietoje stiklinės taros naudojama saugesnė plastikinė, vienkartinė ar nedūžtančio pakietinto stiklo stiklinė) (vid.=2,61, std.=1,60), galimybė lankytojams įsigyti vandens nemokamai (vid.=3,06, std.=1,47), galimybė įsigyti maisto ir užkandžių (vid.=3,32, std.=1,53), narkotikų vartojimo ir platinimo tualetuose kontrolė: specialus apšvietimas tualetuose (vid.=3,53, std.=1,47), tinkamų tualetų durų užraktų įrengimas (vid.=3,55, std.=1,54) (žr. 17 lentelę). Atkreipiame dėmesį, kad visos minėtos mažiausiai veiksmingos priemonės naktiniuose klubuose yra įgyvendinamos rečiausiai.

17 lentelė. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir saugumo užtikrinimo naktiniuose klubuose priemonių veiksmingumas (1 – visai neveiksminga, 5 – labai veiksminga)

Nr.	Sritis	Priemonės	Priemonės veiksmingumas		
			Vidurkis	Standartinis nuokrypis	
1	Įėjimas į naktinį klubą, apsauga	Ribojamas lankytojų skaičius (kontroliuojama, kad patalpos nebūtų perpildytos, ribojamos įleidimo valandos)	4,05	1,17	
2		Patikrinimai:	dėl amžiaus (neįleidžiami per jauni lankytojai)	4,77	0,43
			dėl girtumo (neįleidžiami neblaivūs asmenys)	4,64	0,58
			dėl narkotikų (neįleidžiami nuo narkotikų apsvaigę asmenys)	4,68	0,57
			dėl ginklų	4,62	0,67
			narkotikų platintojų identifikavimas	4,25	1,07
3		Įspėjamieji ženklai ir užrašai (lankytojai iš anksto įspėjami apie naktiniame klube galiojančias elgesio ir tvarkos taisykles)	3,80	1,06	
4		Vaizdo stebėjimo kamerų įrengimas:	lauke, naktinio klubo priegose	4,00	0,91
			naktinio klubo viduje	4,10	0,94
5		Fizinė naktinio klubo aplinka	Patalpų temperatūros reguliavimas ir ventilacija (kontroliuojama, kad patalpose nebūtų per karšta ir per tvanku)	4,45	0,67
6	Švaros palaikymas (išvalomi išsilieję gėrimai, surenkama sudužusi tara, šiukšlės, kad grindys nebūtų slidžios ir nekeltų pavojaus)		4,59	0,67	
7	Tuščios gėrimų taros surinkimas (padavėjai surenka tuščias taures, bokalus, kad jie nesikaupytų)		4,45	0,80	
8	Naktinio klubo patalpų išdėstymas ir dizainas (lankytojams lengva judėti patalpose, lengva evakuotis nelaimės atveju)		4,57	0,81	

9		Kontroliuojamas narkotikų vartojimas ir platinimas tualetuose:	specialus apšvietimas tualetuose	3,53	1,47
			tinkami tualetų durų užraktai	3,55	1,54
10		Muzikos garsumo reguliavimas		4,00	1,17
11		Apšvietimo reguliavimas		4,05	1,10
12		Poilsio zonų, vietų, kuriose galima ramiai pasėdėti, įrengimas (lankytojai turi kur prisėsti, pailsėti, ši zona vėsesnė ir tylesnė nei šokių aikštelė)		4,14	0,96
13		Stiklinės taros atsiskyrimas (vietoje stiklinės taros naudojama saugesnė plastikinė, vienkartinės ar nedūžtančios pakietinto stiklo stiklinės)		2,62	1,60
14		Galimybė įsigyti maisto ir užkandžių		3,32	1,53
15		Nemokamas vanduo		3,06	1,47
16		Nealkoholinių gėrimų prieinamumas (didelis nealkoholinių gėrimų pasirinkimas, prieinamos nealkoholinių gėrimų kainos)		4,05	1,16
17	Socialinė naktinio klubo aplinka	Lankytojų įvairovė (užtikrinama, kad lankytojai bus skirtingo amžiaus ir lyties, nėra organizuojami vakarėliai, kuriuose dalyvauja vien merginos ar vaikinai)		4,24	0,94
18		Muzikos kontrolė (pvz.: atsisakoma muzikos, skatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir netinkamą elgesį)		4,29	0,96
19		Pramogų kontrolė (pramogos kokybiškos, įdomios, neskatinančios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir agresijos)		4,33	0,91
20	Užsidarymas išvykimas iš naktinio klubo	Išeinančiųjų iš naktinio klubo kontrolė (darbuotojai primena apie užsidarymo valandas, kontroliuojama, kad nebūtų spūsčių prie išėjimo, stebima ar lankytojams nereikia pagalbos)		4,32	0,78
21		Įspėjimas, informavimas dėl vairavimo apsvaigus		3,82	0,96
22		Transporto išvykstantiems organizavimas (esant poreikiui siūloma iškviesti taksį, kad lankytojai galėtų saugiai grįžti namo)		4,48	0,93
23		Darbuotojų išsidėstymo keitimas artėjant užsidarymo laikui (užtikrinamas pakankamas darbuotojų skaičius ir tinkamas išsidėstymas prieš užsidarymą, kad būtų išvengta spūsčių, atkreipiant dėmesį į tualetus ir laiptines, kontroliuojama, kad lankytojai neišsineštų paliktų gėrimų)		4,14	0,89
24		Ramesnė atmosfera prieš užsidarymą (prieš užsidarymą padidinamas apšvietimas, grojama tylesnė ir ramesnė muzika, lankytojai gali pasiruošti išėjimui)		4,59	0,67
25	Vadyba, vadovavimas	Suinteresuotų asmenų ar institucijų įtraukimas (bendradarbiaujama su suinteresuotais asmenimis ir institucijomis siekiant lengviau išspręsti kylančias problemas, sumažinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir nusikalstamumą)		4,05	1,13
26		Bendradarbiavimas su policija		4,59	0,59
27		Rūpinimasis lankytojų sveikata ir sauga (darbuotojai apmokomi kaip elgtis nelaimės atveju, suteikti pirmąją pagalbą)		4,38	0,80
28		Naktinio klubo veiklos principai (standartinių verslo veiklos principų ir susitarimų dėl darbo laiko ir pan. laikymasis)		4,48	0,75
29		Vidaus tvarkos taisyklės ir vadyba (rašytinės taisyklės dėl priimtino ir nepriimtino darbuotojų bei lankytojų elgesio)		4,56	0,62

30	Darbuotojų parengimas	Padavėjų, barmenų mokymai (darbuotojų informavimas, mokymų organizavimas, įgūdžių ugdymas, pvz.: kaip atsisakyti parduoti alkoholių neblaiviems asmenims; darbuotojų supervizijos; darbuotojai turi mokėti spręsti išskylančias problemas, elgtis atsakingai)	4,55	0,80
31		Apsaugos ir kitų darbuotojų mokymai (apsaugos ir kitų darbuotojai turi mokėti vykdyti narkotikų platinimo kontrolę, spręsti konfliktines situacijas, atpažinti per jaunus, apsvaigusius, agresyviai nusiteikusius lankytojus; svarbu ugdyti atitinkamus darbuotojų įgūdžius)	4,59	0,67
32		Diskžokėjų (DJ) ir renginių vedėjų mokymai (šie darbuotojai turi mokėti atsakingai pateikti informaciją, parinkti muziką, kuri neskatintų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, rizikingo elgesio)	4,24	0,89
33	Alkoholinių gėrimų pardavimo ir skatinimo vartoti reguliavimas	Alkoholinių gėrimų kainų reguliavimas (alkoholinių gėrimų kainų didinimas, nealkoholinių gėrimų kainų mažinimas)	3,55	1,01
34		Alkoholio vartojimą skatinančių priemonių kontrolė (atsisakoma specialių akcijų alkoholiniams gėrimams ir jų reklamos)	3,05	1,02